

Josef Škvorecký

Zločin v šantánu a jiné filmové povídky a scénáře

spisy 28

Zločin v divčí škole	5
Irenka v mnohonásobném zrychlení	49
Zločin v šantánu	103
Farářův konec	163
Zbabělci	243
Ediční poznámka	257
Autorecova poznámka	267

Josef Škvorecký
Zločin v šantánu a jiné
filmové povídky a scénáře
spisy 28

© Josef Škvorecký, 2007

© Jiří Menzel, Zdena Salivarová, Jiří Suchý,

Miloš Forman, Ewald Schorm – dědicové, 2007

Editor © Michal Přibáň, 2007

Copyright © Literární akademie, 2007

ISBN 978-80-86877-12-9

Zločin v dívčí škole

Literární scénář podle stejnojmenné povídky
ze souboru Smutek poručíka Borůvky
napsali Josef Škvorecký a Jiří Menzel

1. Před školou

Borůvka stojí před velikou fotografií (zadní projekcí) školy a praví: „Byl to jeden z nejsmutnějších případů mé detektivní dráhy...“ Kamera přijede blíž k zadní projekci školy, takže Borůvka z obrazu zmizí. Je slyšet pouze jeho hlas, mírně sonorní, pseudopatetický, jako konvenční hlas vypravěče z amerických horrorů:

„... Pořád vlastně nevím, jestli to nebyl spíš jenom zlý sen, nějaká půlnoční chiméra. Ale snad se to doopravdy stalo. Je mnoho věcí mezi nebem a zemí a na dně samozřejmosti bývá tajemství... Nevěděl jsem proč. Jistě vám nemusím říkat, jaká tíseň se člověka zmocní, když ho neočekávaně zavolají do školy a on neví proč...“

Před školou – ponurou, temnou, pseudogotickou nebo jinak monstrózní budovou – se objeví Borůvka se Zuzankou. Zuzanka je dívka jako andílek: hezká, baculatá blondýnka s nevinným výrazem, jako by přímo vyšla z dílny pí. Fischerové-Kvěchové. Borůvka je velmi zachmuřen.

„Zuzanko, tys něco provedla, vid’?“ říká starostlivě dceři.

„Neprovedla, tati. Vážně!“

„Byla jsi drzá na paní profesorku. Přiznej se!“

„Fakt nebyla, tati!“

Borůvka vzdychne. „Mně se zdá, že ti v poslední době moc povoluju, Zuzanko. Dokonce smíš i na večerní představení do biografu.“

„Vždyť už je mi osmnáct!“

„Mně když bylo osmnáct,“ začne Borůvka a pak se zarazí.

„No, ale jestli se ve škole dozvím něco nepěkného, tak tě nebudu pouštět ani od půl šesté.“

Oba vejdou do školy.

2. Chodba před sborovnou

Borůvka mlčky kráčí se Zuzankou po chodbě.

Stěny jsou vyzdobeny vzorně depresivní výzdobou. Všude visí povzbudivá hesla jako POJĎ SEM DCERO A UČ SE MOUDROU BÝTI! a podobně. Chodby jsou prázdné.

Borůvka s dcerou zahnou za roh, a tam, ve výklenku okna, stojí mlčky skupina dívek.

Jejich pohledy se setkají s pohledem Borůvkovým a Borůvka se skoro lekne.

Dívky jsou totiž velmi hezké – ale ve výrazu mají cosi zlého, nebezpečného, téměř nenormálního. Jsou to zachmuřené černé krasavice a z očí jim kouká pohrdání.

Borůvka se za nimi nejistě ohlédne. Zjistí, že ho sledují upřeným, nevlídným pohledem. Rychle se zase otočí zpátky.

Před dveřmi sborovny stojí ředitelka. Je to starší elegantní dáma velice dobrotivého vzhledu – všechny postavy oživující školu tvoří kontrasty, a byla-li skupina černých krasavic kvintesencí zlé zvilosti, je tato dáma pouze zestárlou Zuzankou a vtělením dobroty a laskavosti.

„Vítám Vás, pane inspektore,“ říká laskavým hlasem, obtíženým velkou starostí.

„Dobrý den, paní ředitelko,“ uklání se Borůvka. „Zavolala jste mě...“

„Ano, ano. Pojdte prosím dál. A ty, Zuzanko,“ obrací se ředitelka na dceru, „ty se vrať do třídy.“

Zuzanka s rozkošným úsměvem udělá pukrle. Ředitelka s Borůvkou vejdou do sborovny a zavřou za sebou dveře. Rozkošný výraz na Zuzančině tváři se okamžitě změní ve výraz strachu. Zuzanka po špičkách přistoupí ke dveřím do sborovny a poslouchá u klíčové dírky.

3. Sborovna

Ponurá, temná místnost s dlouhým konferenčním stolem, za kterým sedí skupinka ustaraných kantorů. Všichni se tváří nesmírně vážně. Uprostřed sedí ředitelka, proti ní Borůvka, usazený ostýchavě na krajíčku židle. Ředitelka mluví:

„Stalo se něco, pane inspektore, co se na naší škole za celou dobu mého působení ještě nestalo. Čest naší školy je ohrožena. My jsme vzorná škola. Nikdy tu nebyl žádný skandál, žádná nepravost. Naše dívky jsou pilné, náš sbor je naprosto bezúhonný. A teď – ani tomu pořád nemohu věřit...“

Odmlčí se pod návaem vzrušených citů. Štafetu jejího projevu převezme kantor po její levici, dr. Pavel Lavecký. To je vysoce elegantní hezoun, typ filmového milovníka z třicátých let, v bezvadném obleku s vestou a se zářivou jehlicí v hypermódní kravatě.

„Původně jsme chtěli věc vyšetřit sami,“ říká. „S těmi několika sporadickými poklesky, které se nám tu vyskytly, jsme si pokaždé poradili. Ale tenhle případ se přece jen vymyká z našich – abych tak řekl – možností...“

Borůvka se snaží poznamenat: „A to myslíte, že já...“

Jiný učitel, obtloustlý padesátník s tváří plnou ušlechtilé úzkosti, mu skočí do řeči: „Chtěli jsme se tedy obrátit o pomoc na policii, jenomže... nám tu všem velice záleží na neposkvrněné cti naší školy, a tak jsme se obávali, aby to na nás nevrhlo stín... Řekne se: vyšetřovala tam policie, a to víte, znáte to jistě sám...“

Borůvka se opět pokusí: „Ovšem, ale...“

Dr. Lavecký mu opět skočí do řeči: „Ale jak jsem řekl, sami jsme si na takovou věc netroufli, a tak jsme nevěděli kudy kam, až paní ředitelka,“ vrhne na ni servilní pohled, „připadla na řešení, které nám všem připadá ideální.“

„Rozhodli jsme se totiž,“ naváže ředitelka, „že požádáme vás, jako rodiče naší žákyně a člena Sdružení rodičů a přátel školy, a zároveň známého kriminalistu, abyste byl tak laskav a pomohl nám. Chápejte, ne jako úřední osoba, ale jako rodič s kriminálními zkušenostmi...“

Zahledí se úpěnlivě na Borůvku, který nervózně zamrká.

„Jsem polichocen, paní ředitelko. Jistě, vynasnažím se k úplné spokojenosti,“ blábolí, přemožen rozpaky, jaké se zmocňují starostlivého rodiče před zraky pedagogů, jimž je svěřena jeho dcera. „A... o co, prosím, vlastně jde?“

„Řeknu vám to,“ praví ředitelka. „Celá záležitost začala včera po vyučování, kdy se udály věci neobyčejně podivné a nevysvětlitelné...“

Ředitelčin hlas utichá, obraz se prolíná do následující scény.

4. Před školou

Z hlavního vchodu se hrnou dívky do slunečního svitu. Nad vchodem je umístěna jakási busta s nápisem. Přiblížíme se k nim. Nápis nad bustou hlásí:

KVĚT CITU, SVĚTLO ROZUMU, Ó ŠKOLO PĚSTUJ
A ZASAĎ KOŘEN POVAH ROZHODNÝCH!

Rozeznáváme i bustu. Znázorňuje J. A. Komenského, ale něco má v nepořádku s očima. Když se přiblížíme ještě blíž, vidíme, že busta se na okamžik zlomyslně ušklíbne a přimhouří jedno oko.

Kamera sjede prudce ke vchodu. Právě vychází skupina zlých krasavic. Ozáří je slunce a ony vypadají pokud možno ještě zavileji než ve stínech gotického chodboví.

5. Chodba před 4.A

Ze třídy, označené jako 4.A, vychází profesor Kotě. Je to starší, staromódně oděný pán, na první pohled roztržitý profesor dobráckého vzhledu. Je sledován žákyní Janou Chocholoušovou, hezkou blondýnkou. Chocholoušová nese pod paží známý obávaný štos kompozičních sešitů. Pod druhou paží má několik normálních školních sešitů a kožený penál.

Profesor i jeho poskok v sukních vážně kráčí chodbou, po níž se míhají dívky, většinou malé holčičky, spěchající ze školy.

Dojdou až k zasklené skříňce, nad níž je nápis:

POŘÁDEK - ZÁKLAD DOBRÝCH VZTAHŮ MEZI LIDMI

Ve skříňce visí na háčcích klíče, označené cedulkami. Profesor odemkne skříňku klíčem, který vytáhne z kapsy, sejme klíč, visící pod cedulkou FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET, prof. LUMÍR KOTĚ - dr. PAVEL LAVECKÝ, a skříňku zase zamkne.

Pak pokračuje ve vážné chůzi, až se zastaví před dveřmi s nápisem FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET.

Ty odemyká.

6. Fyzikálně-matematický kabinet

Profesor i jeho žačka vešli do kabinetu. Je to opět temná, poměrně velká místnost, plná starodávných fyzikálních přístrojů

- padostrojů, Machových vlnostrojů, třecích elektrík a jiných podivností, pocházejících zřejmě ještě z dob mocnářství.

U okna je stůl pokrytý bílým ubrusem. Vedle stolu oتمان s přehozem. Na policiče na stěně mezi stolem a pohovkou je opět busta Jana Amose Komenského a nad ní nápis, táhnoucí se až nad oتمانem.

CO SE V MLÁDÍ NAUČÍŠ, VE STÁŘÍ JAKO KDYŽ NAJDEŠ

Prof. Kotě přistoupí ke stolu a otočí se k Chocholoušové: „Sešity uložte do skříně, Chocholoušová, a můžete odejít.“

Chocholoušová, která mezitím položila obě hromádky sešitů na stůl, sebere kompoziční sešity a odchází s nimi kamsi do nitra kabinetu.

Menší balíček normálních školních sešitů nechá ležet na stole.

Prof. Kotě si všimne, že na stole leží telegram. Vytáhne z kapsy brýle, přečte si telegram a zavrtí hlavou. Potom sáhne po telefonu a vytáčí číslo. Ozve se slabý signál telefonu.

7. Školníková lóže

Kolem zasklené školníkovy posady prochází poslední opozdilci z řad žákyň a kantorů.

Objevuje se ředitelka.

„Na shledanou, paní ředitelko,“ uklání se školník, jiný z dobrotivých stařečků působících na této škole.

„Na shledanou, pane Nedělo,“ říká ředitelka, zastaví se a vlídně se táže: „Jdete se zas podívat na vnoučátka?“

„Ano, paní ředitelko.“

„Doufám, že jsou všichni zdraví?“

„Jako buci, paní ředitelko!“

„Tak,“ ředitelka zaloví v kabelce, „tady jim dejte ode mne dárek.“ Vytáhne hrst lízátek.

„Děkuji mnohokrát, paní ředitelko, to budou mít radost!“ uklání se školník.

Obklopena svatozáří pohody a dobroty ředitelka odchází.

8. Fyzikálně-matematický kabinet

Prof. Kotě stojí se sluchátkem telefonu na uchu. Stále se ozývá slabý signál, který svědčí o tom, že na druhém konci telefon nikdo nebere. Prof. Kotě nespokojeně zavrtí hlavou, zavěsí a usedne ke stolu. Ze zásuvky vytáhne dopisní papír, z kapsy plnicí pero a chystá se psát.

Jenomže pero nefunguje. Profesor několikrát marně přejede po papíře, pak se rozhlédne po stole, něco hledá. Z jednoho sešitu na hromádce, kterou na stole zanechala Chocholoušová, vykukuje obálka. Profesor ji roztržitě vytáhne a zkouší pero na ní. Pero začne fungovat a profesor se pustí do psaní dopisu.

Přeneseme se do nitra kabinetu. Chocholoušová stojí před křivým zrcadlem, které má cedulku s nápisem ZRCADLO CONVEXNĚ CONCAVNÍ, nebo tak nějak, učeně a starým pravopisem, a které má sloužit k demonstracím optických zákonů.

Nyní slouží k tomu, že se v něm Chocholoušová prohlíží a dělá na sebe obličej. Zrcadlo její půvabný zjev deformuje v postavu strašlivého zrůdného skřeta.

„Chocholoušová!“ ozve se profesorův hlas. „Jste tu ještě?“

„Prosím, pane profesore!“ Chocholoušová poslušně přiběhne ke stolu.

„Tento dopis zaneste mé ženě!“ nařizuje profesor.

To Chocholoušovou znatelně otráví. „Hned?“ ptá se neochotně.

„Je to velmi důležité sdělení,“ praví vlídný stařík přísně.

9. Školníková lóže

Školník odemyká hlavní dveře Chocholoušové. „Copak, copak, že tak pozdě, Chocholoušová? Jindy jste vždycky první venku!“ podivuje se vlídně.

„Však já už letím!“ křikne Chocholoušová a vypadne. „Zdržel mě profesor Kotě!“

Školník za ní chce zamknout, ale vtom se ve dveřích objevuje Vladimíra Celbová. Je to jedna ze šesti zlých krasavic, které už známe. Má z nich nejpohrdlivější výraz. Nyní se však tváří neutrálně. V ruce nese kufřík.

„Pane školník, klíček od skříňky, prosím vás. Jdu vrátit dia-
projektor do kabinetu.“

„No no, to je mi nějaký spěch,“ filozofuje starý dobrák školník. „To to nemohlo počkat do zítřka, Celbová?“

„Nemohlo. Pan profesor mi to nařídil,“ říká Celbová, bere od školníka klíček a utíká po schodech nahoru.

„Tak dělejte. Nechám odemčino!“ volá za ní školník.

Kamera pohlédne na hodiny.

Ukazují 3.30.

Prolnou se.

Ukazují 3.45.

Po schodech sestupuje Celbová a jde ke školníkově lóži.

„Pane školník, klíček ve skříňce nevisí. A v kabinetě je zam-
čeno a nikdo tam není.“

Školník učiní pokus o přísné zamračení.

„Poslyšte, Celbová, není to nějaká rošťárna? Vy máte, mně se zdá, za ušima!“ a žertovně jí pohrozí.

„Ale pane školník!“ diví se nevinně krásná dívka.

„Jestli si ze mě děláte legraci, opravdu to povím paní ředi-
telce.“

„Na mou duši, pane školník, nedělám!“

Školník vyjde ze své lóže a oba odcházejí vzhůru po scho-
dech.

10. Chodba u skříňky

Ve skříňce visí všechny klíče. Před skříňkou stojí školník s Celbovou a přísně si měří dívku, která se zamračeně dívá na skříňku.

„Celbová, Celbová,“ říká školník. „To není pěkné, ze sta-
rého člověka si tropit žerty. Víte, že mám regma a nemůžu
do schodů.“

Ukáže na klíč pod cedulkou FYZIKÁLNĚ-MATEMA-
TICKÝ KABINET.

„Fakt tady nebyl, pane školník.“

„A jak to, že tady teď je?“ táže se školník pedagogicky. „Vy mě
budete tak dlouho zlobit, až to na vás povím paní ředitelce.“

Potom odemkne skříňku a vezme klíč.

11. Fyzikálně-matematický kabinet

Školník se přísně rozhlíží po kabinetě.

Sledujeme jeho pohled: roztodivné přístroje, stůl s bílým ubrusem, nyní - až na telefon - zcela prázdný, busta Komen-ského, nápis CO SE V MLÁDÍ NAUČÍŠ... atd., otoman se staromódním přehozem.

Je tu ticho a šero.

„Uložte přístroj do skříně a nelelkujte,“ říká školník přísně.

Celbová kráčí kabinetem. Sledujeme ji. Ukládá kufřík s projektorem do skříně, kam předtím Chocholoušová uložila kompoziční sešity.

Kamera se zastaví na sešitech.

Celbová se jich rovněž všimne, horečně se v nich začne přebírat.

Vytáhne jeden. Na štítku pod tištěným nápisem ÚLOHY Z MATEMATIKY vidíme perem napsáno VLADIMÍRA CELBOVÁ a na dolním okraji štítku je červeným inkoustem tato úhledná řádka číslic: 5, 4, 5, 5, 4-, 5.

Celbová se pohrdlivě ušklíbne a strčí sešit zpátky.

Spatří se v křivém zrcadle. I ona se v něm podobá zrůdnému skřetu.

Znovu se ušklíbne.

„Tak co to tam zas tropíte za neplechu, Celbová!“ ozve se školníkův hlas.

„Už jdu, pane školník!“

Celbová se otočí od zrcadla.

12. Školníková lóže

Celbová se školníkem sestupují se schodů. Školník chce ode-mknout dveře, zjistí, že jsou odemčené a pouští Celbovou. Potom jde do své lóže.

Okamžitě zas vyjde s kloboukem na hlavě. Odejde hlav-ními dveřmi ze školy.

Je slyšet skřípání zamykaného zámku.

Kamera pohlédne na hodiny.

Ukazují 4.00.

Prolnou se.
Ukazují 6.00.
Ozve se zvonek.
Zvoní dlouho.

13. Před školou

Chocholoušová se opírá o zvonek. Na tváři jí vidíme hlubokou starost, skoro zděšení. Mačká a mačká tlačítko zvonku, ale nikdo neotvírá.

Chocholoušová rychle odbíhá od školy.

14. Pokoj v bytě školníkovy dcery

Dobrotivý školník sedí, obklopen hromadou velice tlustých dětiček. Dětičky cucají lízátko. Obrázek rodinné velepohody.

„Chocholoušová, Chocholoušová,“ říká školník káravě dívce, která celá zchvácená netrpělivě přešlapuje před ním. „Taková mladá a už tak zapomnětlivá!“

„Pane školník, prosím vás, pojdte. Je to strašně důležité!“

Školník vstává a líbá dětičky, jedno po druhém.

„Co to v té hlavě máte!“ obrací se znovu k Chocholoušové. „Mně se zdá, že všechno možné, jenom ne školu a učení, vidíte?“

„Prosím vás, rychle,“ naléhá Chocholoušová.

„No vždyť už jdu,“ říká školník.

Odcházejí.

15. Školníková lóže

Školník podává Chocholoušové klíček od skříňky.

„Děkuju!“ vydechne Chocholoušová a téměř mu klíček vyškubne z ruky.

Utíká do schodů, bere je po dvou. Na hodinách je 6.30.

16. Chodba u skříňky

Chocholoušová vyběhne po schodech a letí ke skříňce s klíči.

Před ní se zarazí.

V řadě klíčů jeden chybí. Nad prázdným místem je známá cedulka FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET.

Chocholoušová se otočí a utíká chodbou.

Zastaví se před fyzikálně-matematickým kabinetem a vytržetěně hledí na klíčovou díрку.

Klíčová dířka je prázdná.

Chocholoušová vezme za kliku. Je zamčeno.

Chocholoušová zalomcuje klikou. Uvnitř jako by cosi zaharařilo.

Chocholoušová se shýbne ke klíčové dířce. Díváme se s ní, ale v klíčové dířce zřejmě trčí zevnitř klíč. Není nic vidět, jenom jakési stíny, které se neurčitě míhají, jako by uvnitř někdo zápasil.

Ozve se rachot překocené židle.

Chocholoušová se vztyčí. Na tváři se jí zračí leknutí.

Otočí se a po špičkách odchází ode dveří.

Z kabinetu se ozve přidušený bolestný výkřik.

Chocholoušová sebou trhne a rozběhne se ke schodům.

17. Školnířkova lóže

Školník s Chocholoušovou se ubírají ke schodům.

„Ale jak by mohl v kabinetě někdo být, Chocholoušová,“ říká. Škola je zamčená, nikdo nemá klíče.“

„Ale tam opravdu někdo je. A klíč je v zámku zevnitř.“

„Mně se zdá, že se tu děje nějaká neplecha,“ kývá hlavou školník. „Odpoledne Celbová, taky že klíč od kabinetu není na svém místě, a pak se ukázalo, že si ze mě tropila šprýmy. Ale jestli vy si ze mě taky děláte legraci...“

„Nedělám, pane školník.“

„...tak já už to opravdu povím paní ředitelce!“

Pomalů stoupají po schodech.

18. Chodba u skříňky

Školník s Chocholoušovou stojí před skříňkou. Je plná. Klíč od matematicko-fyzikálního kabinetu už zase visí na svém místě.

Školník si kářavě změří Chocholoušovou.

„Tohle už, Chocholoušová, opravdu přestává všechno!“

„Ale on tu fakt nebyl!“ brání se Chocholoušová.

„Tak dlouho se chodí s uchem ke džbánů, až... až to na vás povím. Pojdte!“ Školník rezolutně odemkne skříňku, vezme klíč a otočí se k odchodu.

19. Fyzikálně-matematický kabinet

Školník zkoprněle stojí u dveří, které jsou otevřeny. Po jeho boku Chocholoušová. Oba se udiveně rozhlížejí po kabinetě.

Prísny pořádek kabinetu je zřejmě narušen. Přehoz přes otoman je zmuchlán a leží na zemi. U stolu je na zemi překočená židle. Nápis nad otomanem je natržen a visí schlíple dolů. Busta Jana Amose Komenského stojí obličejem ke stěně.

„Panebože, to je nadělení!“ žasne školník.

„Tak vidíte, že tu někdo byl!“ říká Chocholoušová.

Školník se zachmuří, zavře za sebou dveře. Zachmuří se ještě víc a podívá se na ruku. Na prstech a na dlani má mokré skvrny od jakési lepkavé temné tekutiny.

Pohlédne na Chocholoušovou. Chocholoušová pohlédne na něj.

Školník udělá přísný obličej a ruku schová za zády.

„Kam jste si dala ty sešity?“ řekne a shýbne se pro překočenou židli. Postaví ji na nohy.

„Semhle na stůl.“ Chocholoušová přistoupí ke stolu.

„A tu obálku jste měla na nich?“

„Ano...“ Chocholoušová nabírá k pláči.

„Hm,“ školník přelétne zrakem stůl. „Tady není.“

Chocholoušová slzí. „Někdo ji ukrad!“

„A nedala jste ji dozadu, co jsou ty kompoziční sešity?“

„Nedala!“ Chocholoušová už brečí.

„Pojďte se tam podívat,“ vybídne ji školník.

Jdou dozadu. Školník se probírá kompozičními sešity.

Nic.

Pohlédne do křivého zrcadla.

Ze zrcadla na něj pohlédne nový, ještě zrudnější skřet, než byli dva předchozí.

„Tak pojdte,“ vybízí Chocholoušovou a oba rychle odcházejí ke dveřím. „Tady musí zůstat všechno, jak tu bylo. Tohle se musí vyšetřit.“

Ve dveřích se zarazí a ohlédne se.

Potom přistoupí k židli a znovu ji povalí na zem.

P r o l n o u t

20. Sborovna

„...a v té obálce bylo patnáct set korun, které si dívky uspořily na maturitní večírek,“ říká ředitelka Borůvkovi.

Borůvka smutně pokývá hlavou.

„A co pan profesor Kotě? Nenašel tu obálku on?“

„Nenašel,“ pokračuje ředitelka. „Nepřišel dnes do školy, je nemocen. Volala jsem k nim, ale on prý žádnou obálku v kabinetě nenašel.“

„Mluvila jste s ním osobně?“

„Ne. Bylo mu tak špatně, že nemohl vstát k telefonu. Ale jeho paní se ho šla zeptat. Žádnou obálku v kabinetě neviděl.“

„Hm,“ Borůvka se zamyslí. „A kdo všechno věděl o existenci té obálky?“

Teď se zamyslí ředitelka. Pohlédne na Laveckého.

„Vlastně - vlastně jenom vaše třída, pane kolego, že?“

Lavecký kývne: „Jenom čtvrtá B.“

21. Třída 4.B

Lavecký, Borůvka a ředitelka stojí na stupínku a žákyně si je nevraživě prohlížejí. Jsou to vesměs hezké dívky.

Vzadu v krajní řadě vidíme našich šest zlých krasavic.

Lavecký demagogicky řeční: „My věříme, dívky, že se to všechno vysvětlí, že jde vlastně o nějaký omyl. Naše škola má tu nejlepší pověst a takováhle věc by ji zle poškodila. Jde o naši i vaši čest, i o čest školy. Proto tu také je pan poručík Borůvka, aby... prosím, Koutenská!“

Dává slovo dívce, která se začla horlivě hlásit.

„Pane profesore, nám jde o čest školy stejně jako vám. A proto nás trochu mrzí, že k tomu zvali pana poručíka. My

bychom si to objasnily samy mezi sebou a takovou černou ovci, která by kradla, tu bychom samy oznámily a potrestaly.“

„Správně, Koutenská,“ chválí ji Lavecký. „Udělal jste mi radost. A pan poručík je tu právě proto, aby vám pomohl tu černou ovci odhalit.“

„My jsme panu poručíkovi moc vděčné,“ skočí mu do řeči jiná dívka, „ale my bychom si to opravdu vyřídily samy mezi sebou.“

Borůvka je ve zřejmých rozpacích.

„Žákyně...dívky,“ pokusí se navázat kontakt. „Jsem tu skutečně jenom ve funkci otce, ne ve funkci...“

„Když tady nejste úředně, tak tu vůbec nemáte být!“ prohlásí rozhodně opět jiná dívka. „Tohle je věc naší třídy a co se doma uvaří...“

„Dívky!“ vloží se do sporu přísně Lavecký. „Někdo ukradl patnáct set korun ve fyzikálním kabinetě a vy...“

Přehluší ho sborové zahučení, v němž však jasně rozeznáváme unisonový úsudek:

„Tak to byl Kotě!“

„Ale dívky!“ pokouší se uklidnit rozbouřenou třídu ředitelka.

Jenomže marně. Třídou vře hlasité pohoršení.

22. Fyzikálně-matematický kabinet

Chocholoušová stojí u stolu, naproti ní Borůvka. Jinak je v kabinetě ještě školník, ředitelka a Lavecký.

„Říkáte, že ty sešity jste položila sem na stůl?“ ptá se Borůvka.

„Ano, prosím,“ odpovídá Chocholoušová.

Borůvka se zadívá na stůl. Na bílém ubrusu v rohu stolu je velká zaschlá temná skvrna. Borůvka přejíždí zrakem desku stolu. Je úplně prázdná, stojí na ní jenom telefon, kalendář a čistě vymytý šálek na kávu s talířkem.

Borůvka otevře zásuvku, přehrabuje v ní. Není zde však nic než hromádka časopisů českých matematiků, plechovka s kávou, plechovka s cukrem a pečlivě složená utěrka.

„Kde má pan profesor Kotě červený inkoust?“ zeptá se Borůvka.

„Myslím že doma,“ odpoví ředitelka. „Kolega Kotě opravuje práce žákyň zásadně doma. Říká, že ve škole se nemůže soustředit.“

„A co tedy dělá tady v kabinetě?“

„Tady jen studuje... a vaří si kávu.“

„Hm,“ řekne Borůvka, nadzdvihne ubrus a zamne v prstech černou skvrnu. „A vy říkáte, že jste slyšela tady v kabinetě někoho bolestně vykřiknout?“ táže se Chocholoušové.

„Ano, prosím,“ říká Chocholoušová ustrašeně.

Ze zadu přistoupil k Borůvkovi školník a hledí mu přes rameno na skvrnu. Borůvka se po něm otočí, školník zrozpačítí.

„Já bych, prosím, kdybyste dovolil, měl důležitý sdělení.“

„Ano?“

Školník se rozhlédne a potom Borůvkovi něco zašeptá do ucha. Borůvka zdvihne obočí.

„Krev?“ řekne tiše a udiveně.

Přistoupí ke klice dveří, rozhlédne se a pak stydlivě vytáhne z kapsy lupu.

„Pardon,“ řekne a pohlédne lupou na kliku.

Na klice jsou zbytky něčeho černého, zaschlého.

Všichni se zatajeným dechem pozorují Borůvku.

Borůvka se rozpačitě usměje na ředitelku a přejde ke stolu.

Pohlédne lupou na ubrus na stole.

Vidíme, že na tkáni ubrusu je zaschlý škraloup čehosi tmavého, zřejmě krve.

„A vy tedy tvrdíte,“ obrátí se znovu na Chocholoušovou, „že když jste odešla z kabinetu, seděl pan profesor Kotě tady u toho stolu.“

„Ano, prosím.“

„A vy zas tvrdíte,“ otočí se na školníka, „že pan profesor Kotě odešel ze školy hned po vyučování s ostatními učiteli?“

„No teda... že bych si vzpomínal, to si nevzpomínám. Ale musel odejít. Protože když odešla tady Chocholoušová,

tak jsem zamk a od školy nemá nikdo klíče než já. Tady se všechno zamyká. Z bezpečnostních důvodů. My jsme vzorná škola.“

„A za celé odpoledne nikdo kromě Celbové a Chocholoušové nepřišel?“

„Nikdo. Paní profesorka Zemánková měla mít povinný zpěv, ale volala ráno, že má chřipku, tak zpěv odpadl.“

„Hm,“ Borůvka se zamyslí. Přejede zrakem převrácenou židli, potřísněný stůl, zchumlaný otoman, natržený nápis, bustu čelem ke stěně.

Přistoupí k ní a otočí ji čelem k místnosti.

Všimne si něčeho, co leží na zemi pod bustou.

Shýbne se pro to.

Kamera prudce zaostří.

Je to utržený černý dámský podvazek.

Borůvka v dřepu se rozpačitě rozhlédne a rychle jej strčí do kapsy.

Pak spatří pod stolem nějaký papír.

Po čtyřech k němu přileze.

Je to telegram.

Borůvka jej čte, my jej čteme s ním. Stojí v něm:

BOZENA DOSTALA INFARKT. PRIJED IHNED. SVAGR.

Borůvka se opět pod stolem opatrně rozhlédne a strčí telegram do kapsy. Pak vyleze a opráší si kolena.

„Hm,“ řekne zamyšleně k ředitelce. „Tak panu profesorovi Kotěti bylo ráno tak špatně, že nemohl vstát k telefonu?“

„Ano. Jeho paní to říkala.“

Borůvka se zamyslí.

„Nemohl vstát k telefonu,“ říká si jakoby pro sebe. „Já jsem u něho jednou byl,“ pokračuje ještě zamyšleněji a pak ostře pohlédne na ředitelku. „A víte, paní ředitelko, kde on má v bytě telefon?“

Ředitelka se zamyslí.

Na tváři se jí najednou objeví úžas. „Proboha... ale to... vždyť on ho má hned u postele!“

„To by mohlo znamenat...“ říká si jako pro sebe Borůvka.

„Co?“ vydechne ředitelka.

„Já nevím.“ Borůvka mluví velmi pomalu. „Ale třeba to, že pan profesor Kotě není doma.“ Pohlédne znovu ostře na ředitelku. „A protože tady také není... kde vlastně je?“

Všichni přítomní se zatváří dosti neinteligentně.

Chocholoušová přímo zděšeně vyvalí oči.

23. Pokoj v bytě prof. Kotě

Na nočním stolku stojí telefon.

Vedle stolku jsou prázdné rozestlané manželské postele. U nich stojí Borůvka s paní Kotětovou, opodál Lavecký.

Borůvka tiše, jakoby vyčítavě říká: „Proč jste říkala paní ředitelce, že váš manžel je doma, ale že nemůže vstát k telefonu?“

Kotětová tragicky pokrčí rameny a přitiskne si kapesníček k oku. „Bylo mně to... trapné.“

„Proč?“ ptá se Borůvka a poklepe na dopis, který drží v ruce. „V tomhle dopise vám přece jasně píše, že musí odejet do Pardubic, protože mu onemocněla sestra. Přinesla vám ho jeho žákyně, je psán jeho rukou, neměla jste tedy důvod pochybovat o pravosti?“

Kotětová mlčí a znovu krčí rameny.

„A infarkt,“ vmísí se do hovoru Lavecký, „to je přece dost závažný důvod k náhlému odjezdu.“

„Já vím,“ řekne Kotětová. „Ale on...“

„Co on?“ pobídne ji Borůvka.

„On do Pardubic vůbec nejel.“

„Jak to víte?“

„Telefonovala jsem tam v noci švagrovi. Mužova sestra je opravdu v nemocnici, ale on... nepřišel.“

Borůvka povytáhne obočí a zesmutní.

„Ale když už jste lhala, proč jste paní ředitelce říkala, že leží doma nemocen? Proč jste jí neřekla, že odjel do Pardubic?“

Paní Kotětová zápasí s vnitřním pohnutím.

„Protože já ... vím kde je.“

„Tak? A kde tedy je?“

„Vlastně ... já nevím *kde*, ale vím co dělá.“

Borůvka na ni hledí nechápavě. „A co dělá?“

Paní Kotětová zápasí s pohnutím čím dál tím víc.

„Tak co?“ ptá se Borůvka poněkud netrpělivě. „Co vlastně víte?“

„Je u milenky!“ vyletí z paní Kotětové a ona se rozpláče.

24. Kout na chodbě školy

Skupina zlých krasavic zajala Chocholoušovou.

„Jak to říkali o Kotětovi?“ ptá se jí podmračeně Celbová.

„Že prej doma není... a v kabinetě taky ne... tak prej kde vlastně je,“ odpovídá ustrašeně Chocholoušová.

Krasavice se na sebe mlčky podívají.

„Vy...vy jste mu něco...“ vydechne zděšeně Chocholoušová.

Celbová si ji změří studeným, výhružným pohledem. „Mlč a pal!“ řekne stručně.

Chocholoušová odpálí.

Krasavice na sebe hledí zachmuřeně.

25. Pokoj v bytě prof. Kotě

Jsme v jiném koutě téhož pokoje, u toaletního stolku. Paní Kotětová zlomeně vzlyká v křesílku.

„Já to vím už dávno. Několikrát přišel anonymní dopis. Jednou jsem mu v kapse našla milostné psaní a jednou dokonce ... tohle!“

Vytáhne zásuvku toaletky. Z ní vyjme titěrný dámský černý podvazkový pás.

Borůvka rozpačitě polkne, vezme pás a odstoupí s ním k oknu. Z kapsy vytáhne podvazek a srovnává ho s pásem. Ale pás má všechny podvazky na svém místě.

Najednou si Borůvka všimne, že se mu Lavecký zvědavě dívá přes rameno. Rychle strčí podvazek do kapsy.

26. Ulička na Starém Městě

Borůvka kráčí s Laveckým.

„Já nevím, ale...“ usmívá se Lavecký. „Milenka kolegy Kotěte... to je přímo contradictio in adjecto.“

„Vy o ní něco víte?“ táže se překvapeně Borůvka.

„Ne,“ zavrtí hlavou Lavecký. „Promiňte, jsem ještě latiník. To pouze znamená, že milenka kolegy Kotěte je nesmysl.“

„Hm,“ řekne Borůvka zamyšleně. „On patrně u žákyň není příliš oblíben, co?“

„Inu... jste přece kriminalista,“ usmívá se dál Lavecký. „Starý, zkostnatělý, zapomnětlivý profesor... a ti naši bigbeatoví ďáblové v sukních...“

P r o l n o u t

27. Zadní trakt školy

Borůvka se zastavil před velkými dveřmi a bere za kliku.

„Tady je vždycky zavřeno,“ říká Lavecký. „Zadní vchod se nikdy neodemyká.“

„Chtěl jsem se jenom přesvědčit, jestli školník mluvil pravdu,“ říká Borůvka a rozhlíží se. „A jinudy opravdu ze školy nejde odejít?“

„Jiný vchod neexistuje.“

Borůvka se sehne k oknům těsně nad chodníkem.

„To jsou okna do sklepa,“ vysvětluje Lavecký. „Dají se otevřít jenom zevnitř.“

Borůvka se shrben rozhlíží.

„Myslíte?“ říká, jakoby slabě ironicky.

Kamera vyjede po fasádě zadního traktu školy vzhůru. V okně křídla, které vystupuje kolmo z budovy, jsou namačkány zachmuřené obličejové zléh černých krasavic. S napětím sledují Borůvkovo počínání.

Transfokátorem se přiblížíme k nim.

Mračí se, hledí napjatě dolů.

Transfokátor se zas prudce vzdálí.

Borůvka se shýbá k jednomu z okýnek u chodníku. V rohu je kus tabulky skla vyražen. Borůvka se otočí k Laveckému.

„Co je to tady?“

Lavecký pokrčí rameny: „Nevím. Mám dojem, že nějaké skladiště nebo co.“

Borůvka se znovu skloní k okénkům. Tabulka je vymáčknuta právě ve výši kliky, kterou se okno zevnitř zavírá.

Borůvka znovu vytáhne lupu.

„Pardon,“ řekne omluvně směrem k Laveckému.

Na klíce jsou zbytky temného škraloupu.

Borůvka se mlčky otočí na Laveckého.

Lavecký se rozpačitě usměje.

„Můžete jít zatím kolem, pane profesore,“ řekne Borůvka.

„Já se podívám, jestli jde tudy prolézt.“

„Nene. Já půjdu s vámi. O tomhle jsem neměl ani tušení.“

„Zamažete se.“

Lavecký mávne rukou.

„Jde o čest školy,“ řekne uvědoměle.

Borůvka odemkne okno otvorem v tabulce skla a opatrně vlezle dovnitř. Lavecký leze za ním.

Transfokátor prudce vyjede k oknu s dívkami.

Zamračily se.

Podívají se jedna na druhou.

28. Sklepní místnost

Borůvka leze oknem do sklepní místnosti. Přímo pod oknem stojí jakýsi ponk, po němž se dá snadno sestoupit na zem.

Borůvka i Lavecký sestoupí, Borůvka si prohlíží ponk. Na něm jsou jasné stopy mnoha šlápot.

Borůvka pohlédne na Laveckého.

„Čilý provoz,“ řekne stroze.

Lavecký zavrtí hlavou.

„Kdo by tohle tušil... Naše škola, a tady to...“

Borůvka se obrátí a kráčí přes sklep. Je to velmi temná místnost, skoro tu není vidět. Kroky se rozléhají. Borůvka dojde ke dveřím na protější straně. Vezme za kliku, dveře povolí. Borůvka vyhlédne ven.

Vidíme chodbu v přízemí školy. Borůvka dveře zase zavře.

„Je to jasné,“ řekne. „Tudy mohl kdokoliv přijít nebo odejít. Ale stejně: kam asi odešel?“

Zamyslí se.

Lavecký si nervózně přihladí vlasy.

„To je opravdu záhadné...“

Borůvka na něho pohlédne. Zaváhá. Chvíli jako by v duchu s něčím bojoval, pak se odhodlá k otázce:

„Mohu se vás na něco zeptat?“

Lavecký ještě víc znervózní.

„Prosím... pokud vám budu moci odpovědět...“

„Ale to jistě. Chtěl bych využít této příležitosti,“ rozhlédne se a mluví spiklenecky, „že jsme tu sami. Chtěl jsem se vás zeptat, pane profesore, jak se učí moje dcera Zuzana Borůvková ze čtvrté A. Máte ji na chemii...“

Lavecký si znatelně oddychne.

„Borůvková? Ze čtvrté A? Nadaná, nadaná. Ovšem... nedá se říct, že by neuměla, ale mohla by umět mnohem víc, než umí. Já mám takový dojem, že chemie ji příliš nezajímá.“

„Tak? No to já si s ní promluvím. Já jí ukážu... chemie a nezajímat! Spolehněte se, pane profesore, že moje dcera bude od zítřka...“

Najednou oba strnou.

Z nitra sklepa se ozvalo zavrznutí.

Hrobové ticho.

V tichu kroky.

Potom se se skřípěním otevřou dveře v boční stěně sklepa a zády z nich vycouvá nějaká postava, vlekoucí objemný kufr.

A to už ji poznáváme. Je to školník.

„Copak tu děláte?“ otázka se přísně Lavecký.

„Fuj, pane profesore! To jsem se lek!“

„Co tady děláte?“ ptá se Borůvka.

„Ale nic, pane inspektore. Jenom... jak jste říkal... že pan profesor Kotě vlastně zmizel... tak jsem si myslel, jestli tady někde není. Hledal jsem ho...“

„A našel jste ho?“ skočí mu do řeči Borůvka.

„Nenašel.“

„Co je to v té druhé místnosti?“

„To je jen taková... dílnička. Údržbářská dílna. Opravuju tam, co je potřeba.“

Borůvka vykročí ke dveřím do dílničky.

„Neobtěžujte se, pane inspektore. Už jsem to prohlédl. Nikdo tam není.“

„Přesvědčíme se,“ říká Borůvka a prochází dveřmi.

29. Jiná sklepní místnost

Jsme v malé místnosti. Uprostřed stojí podlouhlý prázdný stůl. Je pokecán jakýmisi skvrnami.

Borůvka i Lavecký se rozhlízejí.

V místnosti je temno, jenom kalná žárovka, kterou museli rozsvítit, vrhá slabé světlo do rohů plných stínů.

U stěny leží cosi podlouhlého, je to přikryto plachtou.

Na jednom konci pod plachtou je něco velikého, kula-tého.

Kamera prudce zaostří.

Vypadá to jako obrysy lidské hlavy.

Borůvka s Laveckým na to vytřeštěně hledí.

Pomalou přistoupí blíž.

Školník se pokusí odplížit, ale Borůvka ho chytne za ruku. Pak vezme opatrně za cíp plachty, chvíli váhá, pak prudce trhne látkou.

Školník vyjekne.

Objeví se baňatá skleněná křivule.

„Proboha!“ vydechne Lavecký. „Co já se té křivule nahledal!“

Borůvka stáhne plachtu z celého předmětu.

„Tak sem se ztrácelo zařízení mého kabinetu!“ zvolá Lavecký.

Je to destilační zařízení na domácí výrobu alkoholu. Ve školníkově kufru jsou narovnaný láhve s vinětami. Školník tone v rozpacích.

30. Ředitelna

„Ne, ne, ne!“ mává odmítavě rukama ředitelka. Sedí za psacím stolem v ředitelně, kde je sama s Borůvkou. Borůvka sedí v křesle proti ní.

„Ne, ne,“ pokračuje ředitelka. „Že si náš školník tajně pálí kořalku, tomu jsem uvěřila. Je to pro mě strašné zklamání, ale

viděla jsem to na vlastní oči. Ale že kolega Kotě má milenkou? Ne! Tomu uvěřit, to se ve mně všechno vzpírá!“

„Jeho manželka má milostný dopis. Může vám ho ukázat.“

„To je určitě nějaký omyl,“ říká odmítavě ředitelka. Je v rozpacích, v jakých nebyla ani při zprávě o krádeži. Skoro ji nepoznáváme. „Kdyby to měla být pravda, to potom nevěřím už ničemu na světě!“

Ředitelka si rozčilením ovívá tvář kapesníčkem.

„Chápu vaše vzrušení,“ chlácholí ji Borůvka. „Jenomže... Všechno nasvědčuje, že se tu událo cosi mnohem závažnějšího, než je krádež patnácti set.“

„Co, proboha?“

„Inu, nerad bych vás seznamoval se svojí hypotézou, dokud se nedozvím ještě jednu nebo dvě věci. Ale... směl bych vás o něco požádat?“

„Žádejte co chcete. Čest školy musí být očištěna z takového hrozného podezření. Nejváženější člen sboru – a... Já to ani nemohu vyslovit!“

„Hm, ano,“ říká uctivě Borůvka. „Někdy je ovšem nutno volit mezi ctí a pravdou.“

„U mne je vždycky na prvním místě čest!“ prohlásí pateticky ředitelka.

„Přirozeně. Vy jste ředitelka. Já jsem ovšem detektiv a...“

„Ale také jste otec!“ skočí mu do řeči ředitelka. „Otec zákyně našeho ústavu!“

„To máte pravdu,“ řekne Borůvka a zrozpacití. Vytáhne kapesník a otře si čelo. Ředitelka si rovněž otírá čelo. Chvilí je ticho a oba si zoufale otírají čela.

„Co jste chtěl?“ zeptá se potom chabě ředitelka.

„Ano. Chtěl jsem... má čtvrtá B dnes tělocvik?“

„Má. Poslední hodinu.“

„Byl bych rád, kdybyste ho mohla přeložit na nejbližší hodinu.“

„Proč?“

Borůvka se vážně zadívá na ředitelku. „Protože... podívejte se...“ začne rozvážně a smutně.

31. Šatna u tělocvičny

Dívky se oblékají do cvičebních úborů. V rohu se opět radí naše zlé krasavice.

„Proč přehazovali tělák? Vždyť Lovely není nemocnej!“ medituje jedna.

„Asi chtěj prohledat třídu,“ říká jiná s obavami.

„Proč?“ namítá třetí. „Jestli už to vědí, tak nebudou nic prohledávat.“

„A co budou dělat?“ ptá se čtvrtá.

„Podaj si nás,“ řekne Celbová a ušklíbne se. „Natáhnou nás na skřípec.“

Všechny se po sobě vážně a zachmuřeně podívají.

„Tak at!“ řekne jedna.

Celbová jí mlčky podá ruku.

„Dámy!“ řekne vyzývavě.

Jedna po druhé kladou se dívčí ruce na spojené ruce těch dvou, až vznikne živá hvězdice rukou.

„Nástup!“ ozve se hlas profesorky tělocviku.

Dívky se hrnou do tělocvičny. Šatna se vyprázdní. Z tělocvičny zaznívá pravidelný dusot klusajících nohou a pískot píšťalky, povely profesorky tělocviku.

V šatně je jinak ticho.

Najednou se pootevřou dveře.

Dovnitř nahlédne ředitelka.

Když se přesvědčí, že je šatna prázdná, vstoupí po špičkách.

Přiblíží se k prvnímu chuchvalci šatů pověšených na věšáku a začne se jimi probírat.

32. Sborovna

Na dlouhém konferenčním stole leží šest úplně stejných černých podvazkových pásů. Dost titěrných. Nad nimi zdrcená ředitelka, Borůvka, Lavecký a obtloustlý profesor češtiny. Borůvka s černým podvazkem v ruce kontroluje jeden pás po druhém. Pak se otočí na profesora češtiny.

„A ten nápis, pane profesore, to je, jako kdyby se česky řeklo...“